

Vannak egyszerű módszerek arra, hogy életet mentünk

Szerző: Dr. Ádám Ágnes

Hypertonia Magazin 2011/4.

kategória: Hipertónia és társbetegségek

kulcsszavak: hipertónia, magasvérnyomás-betegség,

szövődmények, stroke, felismerés

Az agyvérzés vagy gutaütés egy fenyegető rém, amely hosszas, kínzó tehetetlenséget okozó betegség képében jelentkezik. Mostanában „sztrók”-nak hívják, így emlegetik. Ismerkedjünk meg vele közelebbről.

A stroke gyűjtőfogalom, az agyi érkatasztrófák gyűjtőneve. Magyarul hívják szélütésnek, gutaütésnek, agyvérzésnek, agytrombózisnak is.

Az agyi vérkeringési zavarnak, szakkifejezéssel stroke-nak, két típusa különböztethető meg. Az agyvérzés az agyi katasztrófák 15 százalékát teszi ki. Az agylágyulás csoportjába, amely az agyi vérkeringés különböző mértékű károsodása miatt kialakult agyi oxigén- és tápanyaghiányos állapotokat jelöli, az agyi katasztrófák 85 százaléka tartozik. Megkülönböztetünk átmeneti vérkeringési zavart, ilyenkor az idegrendszeri tünetek legkésőbb 24 órán belül megszűnnek, illetve végleges károsodáshoz vezető vérkeringési zavart.

Stroke-os betegeknél leggyakoribb tünet a száj elhúzódása, beszédzavar és a féloldali gyengeség, bénulás. Mivel keringészavar, és ezzel együtt idegsejtelhalás az agyban bárhol kialakulhat, azért a károsodás jellege mindig az elhalás helyétől függ. A teljesség igénye nélkül a *leggyakoribb tünetek: gyengeség, bénulás, érzészavar (érzéketlenség, zsibbadás, bizsergés, szokatlan érzékelés) a végtagok valamelyikén vagy az egyik testfélén, látászavar (részleges vagy teljes látásvesztés, kettőslátás), „elkenti” beszéd, beszédképtelenség (a hallott beszéd megértésével vagy anélkül), nyelészavar, szédülés, bizonytalanságérzés, egyensúlyvesztés, a testrészek felismerésének képtelensége.*

Súlyos esetekben eszméletvesztés, kóma alakul ki. A szélütés után érzelmi zavarok, depresszió is jelentkezhet. A szélütés következtében az agy vizenyős duzzanata alakulhat ki, amely agyi nyomásfokozódáshoz vezethet. Az agyi nyomásfokozódás tovább súlyosbíthatja a tüneteket.

Teljes szélütés esetén hirtelen, rövid idő alatt valamennyi tünet kialakul, míg súlyosbodó szélütésnél a tünetek órákig, néha 1-2 napig súlyosbodnak, egyre több agyszövet hal el, egyre többféle tünet jelentkezik.

Négy egyszerű kérdés segít abban, hogy felismerjük a gutaütést:

1. Kérjük meg a veszélyeztetett személyt, hogy mosolyogjon.
2. Kérjük meg a veszélyeztetett személyt, hogy mondjon egy rövid mondatot.
3. Kérjük meg a veszélyeztetett személyt, hogy emelje fel mindkét karját a magasba.
4. Kérjük meg a veszélyeztetett személyt, hogy öltse ki a nyelvét.

Ha a fentiek közül bármelyik gondot okoz, pl., ha arcának egyik fele görcsösen mozdulatlan marad, vagy nem tudja kifejezni magát egy egyszerű mondat erejéig sem, vagy ha valamelyik kezét nem tudja felemelni a feje fölé, vagy nem tudja kiöltöni nyelvét, vagy az egyszerűen csak kilóg a szájából, ez mind az agyvérzés jele lehet. Ezek sürgős orvosi beavatkozást igénylő tünetek, azonnal hívjuk a mentőket!

A szélütés intenzív kórházi ellátást igényel, az első néhány órában végzett beavatkozás nagymértékben befolyásolja a betegség kimenetelét.

A szélütés esetében is a veszélyeztető tényezők csökkentésével előzhető meg a baj. Fontos a vérnyomás, vércukor, vérsírok, testsúly rendszeres ellenőrzése, normalizálása, az ismert szívbetegségek megfelelő kezelése, ritmuszavarok esetén vérrögösödést gátló kezelés és rendszeres kontrollvizsgálat, a dohányzás abbahagyása és alkoholfogyasztás mérséklése, a megfelelő táplálkozás és a rendszeres testmozgás.

A stroke az egyik legfélelmetesebb és legsúlyosabb betegség, amelyet egyrészt a kockázatot jelentő betegségek, állapotok gyógyításával, karbantartásával, más- részt a gyanújelek jelentkezésekor azonnali kórházi kezelés kezdeményezésével lehet megszelídíteni.

Tegyünk érte, hogy megmentjük saját vagy embertársaink életét!